

TBMM

(S. Sayısı: 492)

**Bursa Milletvekili Ali Koyuncu ve 4 Milletvekilinin;
5683 Sayılı Yabancıların Türkiye’de İkamet ve Seyahatleri
Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi
ve İçişleri Komisyonu Raporu (2/644)**

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

5683 Sayılı Yabancıların Türkiye’de İkamet ve Seyahatleri Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifimiz ve gerekçesi ekte sunulmuş olup, gereğini saygılarımızla arz ederiz.

Ali Koyuncu

Bursa

Necdet Budak

Edirne

A. Gökhan Sarıçam

Kırklareli

T. Ziyaeddin Akbulut

Tekirdağ

Necip Taylan

Tekirdağ

GENEL GEREKÇE

1950 tarihli 5683 Sayılı Yabancıların Türkiye’de İkamet ve Seyahatleri Hakkında Kanununun 21 inci maddesinde, sınır dışı kararı almaya yetkili makamlar açıklanmaktadır. Buna göre, sınır dışı kararını almaya İçişleri Bakanlığının yetkili olduğu, derhal çıkarılmaları lazım gelen yabancılarla ilgili olarak Bakanlığın lüzum göreceği illere bu yetkisini verebileceği belirtilmiştir. Aynı maddenin son fıkrasında tabiiyetsiz veya yabancı devlet tebaası olan Çingenelerin ve Türk kültürüne bağlı olmayan yabancı göçebelerin sınır dışı edilmelerine İçişleri Bakanlığının yetkili olduğu belirtilmiştir.

Son fıkra içindeki kullanılan ifadelerin uygulamada ayrımcılığı çağrıştıracak şekilde düzenlendiği, ayrıca söz konusu yasanın 1950 tarihli olduğu gözönüne alındığında fıkra içeriğinin herhangi bir işlevinin bulunmadığı değerlendirildiğinden, 21 inci maddenin son fıkrasının madde metninden çıkarılması uygun olacaktır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Madde ile; Yabancıların Türkiye’de İkamet ve Seyahatleri Hakkında Kanununun 21 inci maddesinin son fıkrası düzenleniş itibariyle ayrımcılığı çağrıştırdığından, fıkranın tamamı madde metninden çıkartılmıştır.

Madde 2- Yürürlük maddesidir.

Madde 3- Yürütme maddesidir.

İçişleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

İçişleri Komisyonu

30/3/2010

Esas No.: 2/644

Karar No.: 18

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Bursa Milletvekili Ali Koyuncu ve 4 Milletvekilinin 5683 sayılı Yabancıların Türkiye’de İkamet ve Seyahatleri Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi, Başkanlığımızca 23/3/2010 tarihinde (2/644) esas numarasıyla Komisyonumuza havale edilmiş ve Komisyonumuz, 25/3/2010 tarihli 20 nci toplantısında Devlet Bakanı Sayın Faruk Çelik ile İçişleri, Dışişleri ve Adalet bakanlıkları, Emniyet Genel Müdürlüğü ve Roman vatandaşlarımız adına beş sivil toplum örgütü temsilcilerinin katılımıyla Teklifi görüşmüştür.

Teklif 15/7/1950 tarihli ve 5683 sayılı Yabancıların Türkiye’de İkamet ve Seyahatleri Hakkında Kanununun 21 inci maddesinin “Tabiiyetsiz veya yabancı devlet tebaası olan Çingelenlerin ve Türk kültürüne bağlı olmayan yabancı göçebelerin sınır dışı edilmelerine İçişleri Bakanlığı salahiyetlidir.” şeklindeki son fıkrasını yürürlükten kaldırmaktadır. Teklife konu 21 inci madde yabancıların 5683 sayılı Kanuna göre sınır dışı edilmelerinde yetkili makamları düzenlemektedir.

Kanuni düzenlemelerde Teklife konu hükümde olduğu gibi bir grup insana yönelik ayrımcılığı çağrıştıracak ifadelerin yer alması hukuk devleti ilkesine, evrensel insan haklarına, eşitlik ilkesine aykırılık anlamına gelmektedir. Yine tarihsel sürece bakıldığında söz konusu 21 inci maddenin son fıkrası hükmünün ve özellikle Romanlara yönelik ibarelerin yürürlükte bulunduğu süre zarfında uygulanabilir olmadığı da görülebilmektedir. Bu sebeple fıkranın yürürlükten kaldırılması yerinde bir tasarruf olacaktır.

Görüşmeler sırasında verilen bir önergeyle Teklifte değiştirilen 21 inci maddenin son fıkrasında yer alan yabancı göçebelerin sınır dışı edilmesinde İçişleri Bakanlığının yetkili olduğuna dair hükmün korunması önerilmiştir. Fıkranın tamamen yürürlükten kaldırılması halinde maddenin uygulanamayacağı ileri sürülmüştür. Buna göre özellikle Türkiye üzerinden gerçekleşen uluslararası yasadışı göçlerde kolluk kuvvetlerinin sorun yaşayacağı belirtilmiştir. Buna karşı maddenin birinci fıkrasının 5683 sayılı Kanunda düzenlenen bütün sınır dışı kararlarını almaya genel yetkili makam olarak İçişleri Bakanlığını düzenlediği, ikinci fıkranın sınır dışı kararı alma konusunda yetki devrini öngördüğü, yani İçişleri Bakanlığının sınır dışı kararı alma yetkisini gerek göreceği sınır ve sahil illerine devredebileceği ve sınır ve sahil illerinin kendilerine devredilen bu yetkiyi “memleketin umumi güvenlik ve nizamı noktasından derhal çıkarılmaları lazım gelen yabancıları” sınır dışı etmek amacıyla ve onları istizan etmeden kullanabileceği, Teklifte yürürlükten kaldırılan üçüncü fıkranın ise ikinci fıkrada düzenlenen yetki devrine istisnayı düzenlediği ve bu hüküm gereği vatansız veya yabancı devlet vatandaşı Çingelenler ile Türk kültürüne bağlı olmayan yabancı göçebeleri sınır dışı etmeye herhalde İçişleri Bakanlığının yetkili kılındığı anlaşılmaktadır. Bir başka ifadeyle üçüncü fıkra, bu fıkrada sayılanların sınır dışı edilmesinde İçişleri Bakanlığının yetki devrinde bulunamayacağını

düzenlemektedir. Maddenin son derece açık birinci fıkrası ve bu açıklamalardan anlaşılacağı üzere üçüncü fıkranın yürürlükten kaldırılması iddia edildiği gibi uygulamada yabancı göçebelerin sınır dışı edilmesinde herhangi bir sorun doğurmayacaktır. Ayrıca mevzuatta 5683 sayılı Kanun dışında bazı kanunlarda da İçişleri Bakanlığına sınır dışı etme konusunda yetki veren bir çok hüküm bulunmaktadır. Önerge bu düşüncelerle reddedilmiştir.

Görüşmelerde verilen bir diğer önergeyle Teklifin başlığının ve 1 inci maddesinin kanun yapım tekniğine uygunluğu sağlanmıştır. Buna göre Teklifin başlığında, Teklife konu Kanunun numarası çıkarılmış; Teklifin birinci maddesiyle değiştirilmesi önerilen 5683 sayılı Kanunun 21 inci maddenin son fıkrasının “madde metninden çıkarıldığı” şeklindeki ibare kanun yapım tekniğinde tercih edilen “yürürlükten kaldırılma” şekline çevrilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurula sunulmak üzere arz olunur.

Başkan	Kâtip	Üye
<i>Tevfik Ziyaeddin Akbulut</i>	<i>Abdulahdi Kahya</i>	<i>Hulusi Güvel</i>
Tekirdağ	Hatay	Adana
Üye	Üye	Üye
<i>Ali Küçükaydin</i>	<i>Şevket Gürsoy</i>	<i>Bekir Aksoy</i>
Adana	Adıyaman	Ankara
Üye	Üye	Üye
<i>Muhammet Rıza Yalçınkaya</i>	<i>Nurettin Akman</i>	<i>Hasan Özdemir</i>
Bartın	Çankırı	Gaziantep
		(Muhalefet şerhi eklidir)
Üye	Üye	Üye
<i>Ali Temür</i>	<i>Abdülaziz Yazar</i>	<i>İbrahim Hasgür</i>
Giresun	Hatay	İzmir
Üye	Üye	Üye
<i>Fatih Arıkan</i>	<i>Mustafa Enöz</i>	<i>Ali Oksal</i>
Kahramanmaraş	Manisa	Mersin
Üye		Üye
<i>M. Nuri Yaman</i>		<i>Mehmet Çiçek</i>
Muş		Yozgat

MUHALEFET ŞERHİ

5683 Sayılı Yabancıların Türkiye’de İkamet ve Seyahatleri Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifinin İçişleri Komisyonu görüşmeleri tamamlanarak 5683 sayılı Kanunun 21 inci maddesinde değişiklik yapılmıştır. Buna göre, tabiiyetsiz ve yabancı devlet tebaası olan Çingenerlerin ve Türk kültürüne bağlı olmayan yabancı göçebelerin sınır dışı edilmelerinin hüküm altına alındığı 21 inci maddesinin 3 üncü fıkrasının madde metninden çıkarılması hedeflenmiştir.

5683 sayılı Kanunun Türkiye İçinde İkamet ve Seyahat Şartları bölümü altında “Karar Almaya Yetkili Makamlar”ın düzenlendiği 21 inci maddede sınırdışı etmeye yetkili makamlar açıklanmaktadır.

Teklifin genel gerekçesinde 21 inci maddenin son fıkrasının tabiiyetsiz veya yabancı devlet tebaası olan Çingenerlerin ve Türk kültürüne bağlı olmayan yabancı göçebelerin sınır dışı edilmelerine İçişleri Bakanlığının yetkili olduğuna dikkat çekilirken, fıkranın bu halinde kullanılan ifadelerin uygulamada ayrımcılığı çağrıştırabileceği ifade edilmiştir.

Teklifte yer aldığı gerekçelerle 5683 sayılı Kanunda öngörülen değişiklik kanun teklifinin amaçlarıyla uyuşmamaktadır. Bir kere, 5683 sayılı Kanunun 21 inci maddesi sınır dışı edilmeye yetkili makamları belirtmektedir. 21 inci maddenin son fıkrasında uygulamada ayrımcılığı çağrıştıracak ifadelerin yer aldığı iddiası 21 inci maddenin içeriği ve başlığı ile uyuşmamaktadır. Teklif ile öngörülen değişiklik kanun hükmünün yerine getirilmesine engel olabilecek bir içeriktedir.

Genel Gerekçesinde yer aldığı şekliyle amaçlarının ötesine giden bu Kanun Teklifi yabancı göçebelerin de sınır dışı edilmelerinin kanun teklifinden çıkarılmasını getirmektedir. Teklif bu haliyle, uygulamada çok ciddi sorunlar ortaya çıkarabilecektir.

Türkiye bulunduğu coğrafi konumuyla göç yollarının üzerinde bir ülkedir. Uluslararası göçün artık büyük oranda ekonomik saiklerle gerçekleştiği dikkate alındığında Doğudan Batıya yönelen göçün ülkemiz üzerinden gerçekleştiği görülmektedir. 5683 sayılı Kanunun 21 inci maddesinde yapılacak bu değişiklik ile Türkiye üzerinden gerçekleşen uluslararası yasa dışı göç olaylarına karşı Türk kolluk güçlerinin yaptırımları kısıtlanmaktadır.

Bu nedenle, 5683 sayılı Kanunun 21 inci maddesinin son fıkrasında yer alan yabancı göçebelerin sınır dışı edilmelerine İçişleri Bakanlığının salahiyetli olduğu hükmü korunmalıdır.

Muhalefet şerhimi bilgilerinize sunarım.

Hasan Özdemir
Gaziantep

BURSA MİLLETVEKİLİ ALİ KOYUNCU
VE 4 MİLLETVEKİLİNİN TEKLİFİ
**5683 SAYILI YABANCILARIN TÜRKİYE'DE
İKAMET VE SEYAHATLERİ HAKKINDA
KANUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA
DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 15/07/1950 tarih ve 5683 sayılı Yabancıların Türkiye'de İkamet ve Seyahatleri Hakkında Kanununun 21 inci maddesinin son fıkrası madde metninden çıkartılmıştır.

MADDE 2- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

**İÇİŞLERİ KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN
YABANCILARIN TÜRKİYE'DE İKAMET
VE SEYAHATLERİ HAKKINDA KANUNDA
DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN
TEKLİFİ**

MADDE 1- 15/7/1950 tarih ve 5683 sayılı Yabancıların Türkiye'de İkamet ve Seyahatleri Hakkında Kanununun 21 inci maddesinin son fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 2- Teklifin 2 nci maddesi, Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3- Teklifin 3 üncü maddesi, Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

